

Nr 326.

Av herr **von Heland**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om tillfällig nedsättning av skatten för vissa automobiler.

Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 17 juli 1943 kommer under oktober och därefter successivt ett betydande antal lastbilar att tagas ur drift. Detta antal torde brutto komma att uppgå till 8.500 varav 7.000 under oktober och — om ej försörjningsläget då kan betinga mera — 1.500 den 1 januari 1944. Av detta antal kommer emellertid ett visst antal att tills vidare få bibehållas i drift så länge den nu monterade ringutrustningen kan göra detta möjligt. Åtgärderna äro helt beroende på bristen på bilgummi och huruvida ytterligare inskränkningar komma att företagas blir helt beroende på försörjningsläget.

Man kan emellertid förutsäga att därest ej effektiv gummiimport kommer igång eller ersättningsringar komma till omfattande användning väsentliga inskränkningar beträffande biltrafiken komma att äga rum under år 1944. Redan gjorda indragningar av bilar ha ställt transportproblemen inför en ytterst prekär situation, varför varje ytterligare inskränkning måste medföra allvarliga konsekvenser för samhällsmaskineriet. Sålunda kan konstateras att, på grund av att en god rationalisering redan före kriget verkställdts beträffande livsmedelstransporterna och trots detta indragningen av livsmedelsbilar ägt rum senaste år, varje ytterligare minskning av bilparken för mejeri- och slakteriorganisationerna kommer att medföra ogynnsamma konsekvenser för livsmedelsförsörjningen.

Mycket skulle i detta sammanhang kunna anföras beträffande regeringens handläggning av biltransportproblemen, men i denna motion skola endast framföras synpunkter beträffande proposition nr 349 angående tillfällig nedsättning av skatten för vissa automobiler.

Med hänsyn till gummifrågans läge vore det sålunda önskvärt med ringar av annat material. Försök med däckslitringar av järn befinna sig ännu i begynnelsestadiet. Svenska Skifferolje A.B. anser att desamma stoppa under synnerligen svåra transportförhållanden, cirka 1.000 mil. Efter 550 mils körningsprov ämnar bolaget förse samtliga sina disponibla skiffertransportbilar med järnringar av fabrikat F. W. Lundholm, Umeå.

Jordbrukarnas organisationer ha på eget initiativ gjort omfattande dyrbara försök med träringar. Av försöken med träringar framgår, att hållbarhet intill 1.000 mil ej kan påräknas. Träringarna äro slut eller tarva omfattande reparation redan vid omkring 250 mils körning. Några större

avvikelser i körförhållandena kunna icke märkas, men man tvingas att köra saktare än med gummiringar och bromsförmågan är sämre på grund av att trähjulen lättare glida på vägbanan. Kraftåtgången kan beräknas bli cirka 20 procent större. Genom skakningarna måste daglig inspektion göras av bilen. Bultar och muttrar böra om möjligt säkras och batterierna noga kontrolleras. Beträffande träringsfordonens slitning på vägbanan har, som framgår av propositionen, statens väginstitut gjort grundlig utredning. Bilar med träringar angripa vägbanan betydligt mer än bilar med luftgummiringar. Vägbanans beskaffenhet är av betydelse för angreppets art och storlek och även permanenta beläggningar komma vid större trafik att röna ofördelaktig påverkan liksom också närbelägna fastigheter på dålig grund. Vid noggranna försök komma måhända liknande nackdelar att visa sig vid körning med järnringar.

Emellertid är det tydligt att i ett nödläge ersättningsringar även om slitage blir hårt på vagnar, vägar och broar böra komma till användning. Man torde böra instämma i departementschefens uppfattning att en sådan trafik av fordon med hårda ringar, som det tidigare i väghållningens intresse varit angeläget att motverka, i stället framstår såsom ett önskvärt bidrag till fyllandet av trafikbehoven. Det torde ej heller bliva fråga om någon masstrafik utan endast trafik med lastbilar för de mest viktiga transportererna. Att stanna vid den skattelindring, som förordas i propositionen, kan därför ej anses vara tillfredsställande utan borde en sådan skattelindring genomföras som effektivt stimulerar bilägarna att köra med ersättningsringar.

Det synes egendomligt att försök med ersättningsringar ej igångsatts vid de militära förbanden. Transportproblemen måste vara av vital betydelse vid mobilisering. Det borde därför vara lämpligt att riksdagen i detta sammanhang uttalar sig för att — så länge försörjningssvårigheterna med gummi kvarstå — körning med ersättningsringar skola äga rum vid de militära förbanden.

Under beaktande av de synpunkter, som i motionen anförts, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att skattefrihet från och med den 1 juni 1943 till och med den 31 december 1945 beviljas motorfordon med ersättningsringar av sådana typer, som trafikkommissionen för ändamålet godkänt.

Stockholm den 20 oktober 1943.

Erik von Heland.